

# Signaleren psychosociale problemen bij 0-4 jarigen door de Jeugdgezondheidszorg.

Gepubliceerd: 17-04-2008 Laatst bijgewerkt: 10-05-2024

Het huidige onderzoek richt zich op het onderzoeken welke vragenlijsten een belangrijke rol kunnen hebben bij het identificeren van psychosociale problemen bij kinderen in verschillende leeftijdsgroepen van 0 tot 4 jaar door de JGZ .De...

|                             |                                                     |
|-----------------------------|-----------------------------------------------------|
| <b>Ethische beoordeling</b> | Goedgekeurd WMO                                     |
| <b>Status</b>               | Werving nog niet gestart                            |
| <b>Type aandoening</b>      | Overige aandoening                                  |
| <b>Onderzoekstype</b>       | Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen |

## Samenvatting

### ID

NL-OMON31833

### Bron

ToetsingOnline

### Verkorte titel

Signaleren van psychosociale problemen bij 0-4 jarigen

### Aandoening

- Overige aandoening

### Synoniemen aandoening

emotionele en gedragsmatige problemen, Internaliserende en externaliserend problemen

### Aandoening

psychosociale problemen

### Betreft onderzoek met

Mensen

## Ondersteuning

**Primaire sponsor:** TNO

**Overige ondersteuning:** ZonMw

## Onderzoeksproduct en/of interventie

**Trefwoord:** Jeuggezondheidszorg, Kinderen, Psychosociale problemen, Signaleren

## Uitkomstmaten

### Primaire uitkomstmaten

De primaire onderzoeksvariabelen zijn de scores op de signaleringslijsten en de CBCL die ingevuld zijn door de ouders en het oordeel van de JGZ over de kinderen.

### Secundaire uitkomstmaten

Niet van toepassing

## Toelichting onderzoek

### Achtergrond van het onderzoek

In Nederland heeft 4-6% van de kinderen van 0-4 jaar psychosociale problemen. Het wordt steeds duidelijker dat problemen moeilijker te veranderen zijn naarmate het kind ouder wordt en dat vroegtijdige behandeling bij jonge kinderen het grootste effect heeft. Het is daarom belangrijk om al vroeg te signaleren dat een kind (en/of ouder) behoefte heeft aan extra ondersteuning. De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) bereikt bijna alle kinderen van 0-4 jaar in Nederland en is daarmee een belangrijke schakel in het vroegsignaleren van psychosociale problemen bij kinderen. Echter minder dan de helft van jonge kinderen met problemen wordt herkend door de JGZ. Een belangrijke reden hiervoor is dat er in Nederland geen bewezen gevalideerde en bruikbare korte vragenlijsten zijn om deze problemen op te sporen. Het is daarom belangrijk om deze instrumenten te ontwikkelen. Instrumenten kunnen namelijk een belangrijke bijdrage leveren aan het signaleren van psychosociale problemen door de JGZ.

Een signaleringslijst voor JGZ moet aan een aantal criteria voldoen, namelijk:

- Gericht op het in kaart brengen van gedragsmatige en emotionele problemen.

- Heeft een goede validiteit en betrouwbaarheid.
- Is snel en gemakkelijk in te vullen en te scoren
- Is goed bruikbaar bij laag opgeleiden en personen die het Nederlands beperkt machtig zijn.
- Is bruikbaar in de JGZ-praktijk.: dwz: gemakkelijk te scoren en biedt goede aanknopingspunten voor het gesprek tijdens pgo
- Is bruikbaar voor de specifieke leeftijdssubgroepen in de range van 0-4 jaar en de items omschrijven problemen die voor deze specifieke leeftijdsgroepen relevant zijn.

Ook al zijn er in Nederland nog geen gevalideerde vragenlijsten voor het identificeren van psychosociale problemen bij jonge kinderen, toch wordt de KIPPPi in een aantal consultatiebureau\*s gebruikt. Verder is er internationaal een aantal veelbelovende signaleringslijsten voor deze jonge leeftijdsgroep beschikbaar. Deze lijsten komen in aanmerking voor dit validatieonderzoek. In dit onderzoek willen we een aantal van deze signaleringslijsten met elkaar vergelijken in termen van validiteit, betrouwbaarheid, specificiteit en sensitiviteit en in termen van bruikbaarheid binnen de JGZ bij kinderen van 0-4 jaar. Aan de hand van deze gegevens kan vervolgens een advies gegeven worden over welke instrumenten het beste te gebruiken zijn bij het signaleren van psychosociale problemen bij 0-4 jarigen in de JGZ.

## **Doel van het onderzoek**

Het huidige onderzoek richt zich op het onderzoeken welke vragenlijsten een belangrijke rol kunnen hebben bij het identificeren van psychosociale problemen bij kinderen in verschillende leeftijdsgroepen van 0 tot 4 jaar door de JGZ .

De vraagstellingen hierbij zijn:

- Welke signaleringslijsten zijn het beste in termen van psychometrische eigenschappen en validiteit?
- Welke lijsten bieden de meeste toegevoegde waarde voor de JGZ in die zin dat ze informatie opleveren over het voorkomen van psychosociale problemen aanvullend op de informatie van de JGZ zelf?
- Welke signaleringslijsten zijn het meest geschikt voor grootschalig gebruik binnen de JGZ?

## **Onderzoeksopzet**

We hebben uiteindelijk besloten om vier signaleringvragenlijsten in dit onderzoek te betrekken: de BITSEA (Briggs-Gowan e.a. 2004), de SDQ \* (Widenfelt e.a., 2003; Vogels e.a., 2005), de ASQ:SE (Squires e.a. 2001), en de KIPPPi (Romijn & Kousemaker, 2001). De KIPPPi wordt momenteel veel gebruikt in verschillende JGZ-organisaties maar is onvoldoende gevalideerd. De SDQ is in Nederland gevalideerd voor de 7-12 jarigen en wordt ook al regelmatig gebruikt door de JGZ.

De twee andere vragenlijsten zijn veelbelovend voor de Nederlandse situatie. Ze zijn internationaal al gevalideerd.

Het onderzoek bestaat uit vier fases. Fase 1 betreft het vertalen van de korte vragenlijsten die in aanmerking komen voor het signaleren van psychosociale problemen bij jonge kinderen (zoals de ASQ-SE). In fase 2 vindt de dataverzameling plaats. Ouders van kinderen uit verschillende leeftijdscohorten vullen de signaleringslijsten horende bij de leeftijdscategorie van hun kind in en de Child Behaviour Checklist (als valideringscriterium) en de JGZ registreert achtergrondkenmerken van het gezin en het eigen oordeel over de aanwezigheid van eventuele psychosociale problemen. In fase 3 worden de vragenlijsten op bruikbaarheid binnen de JGZ onderzocht en in fase 4 worden de verschillende uitkomsten van de signaleringslijsten met elkaar vergeleken, waarna een advies gegeven zal worden over welke instrumenten het beste te gebruiken zijn bij het signaleren van psychosociale problemen

### **Inschatting van belasting en risico**

Niet van toepassing

## **Contactpersonen**

### **Publiek**

TNO

Postbus 2215  
2301 CE Leiden  
NL

### **Wetenschappelijk**

TNO

Postbus 2215  
2301 CE Leiden  
NL

## **Locaties**

## Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

## Deelname eisen

### Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)

65 jaar en ouder

### Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Ouders van kinderen van 0-4 jaar oud

### Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Leeftijd: ouder van kinderen ouder dan 4 jaar worden gexcludeerd

## Onderzoeksopzet

### Opzet

**Type:** Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Diagnostiek

### Deelname

Nederland

Status: Werving nog niet gestart

(Verwachte) startdatum: 01-01-2008

Aantal proefpersonen: 6600

Type: Verwachte startdatum

## Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Soort:

Eerste indiening

Toetsingscommissie:

METC Leids Universitair Medisch Centrum (Leiden)

## Registraties

### Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

### Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

### In overige registers

| Register | ID             |
|----------|----------------|
| CCMO     | NL20943.058.07 |